

Správa o priebehu 2. otvoreného zasadnutia Katedry verejnej správy a verejných financií Akadémie Policajného zboru v Bratislave (23. 9. 2009)

Na stále aktuálnu tému odbornej prednášky „Nedôstojný príchod – dôstojný odchod sovietskych vojakov z Československa“ s prednášajúcim vzácnym hosťom Katedry verejnej správy a verejných financií Akadémie Policajného zboru v Bratislave **genmjr. Ing. Svetozárom Nad'ovičom**¹ sa na pôde tejto *alma mater* už dlhšie tešili asi tri či štyri desiatky zúčastnených študentov a viacerých učiteľov pôsobiacich na rozličných katedrách APZ. Dosiaľ KVSVF APZ uskutočnené dve podujatia tohto zamerania tak už začali písať novú kapitolu účelného spájania teórie a praxe v tamojšom mimovyučovacom vzdelávacom procese. Ich účelom je totiž o. i. v priamych kontaktoch s rozličnými osobnosťami konfrontovať naštudovanú materiu, rozšíriť si svoj vzdelanostný obzor, teda aj odborne, aj ľudsky dozrievať. Po predchádzajúcom významnom hosťovi katedry sa kolektívu učiteľov a študentov opäť prihovril človek *svetom skúsený*, majúci stále čo povedať mladým, i tým skôr narodeným. Čerstvý sedemdesiatnik...

Generálmajor Ing. Svetozár Nad'ovič sa narodil 5. júla 1939 vo Vrádišti, v okrese Skalica v učiteľskej rodine. V období jeho povinnej školskej dochádzky sa museli rodičia niekoľkokrát sťahovať, aj preto sa jeho súkromný i študentský život spájal s Jablonkou pri Myjave (vtedy U Baranov pri Myjave), so Skalicou, so Svitom pod Tatrami, so Sládkovičovom (vtedy Dioszeg), s Trenčianskymi Stankovcami (vtedy Veľké Stankovce)

¹ Podrobnejšie: ŠTAJGL, J. a kol. *Generáli – slovenská vojenská generalita 1918 – 2009*. 1. vydanie. Bratislava : Magnet press. 2009, s. 132, ISBN 978-80-89169-17-7.

či s Trenčínom. Po úspešnom zložení maturitnej skúšky v Piaristickom gymnáziu v Trenčíne v roku 1956 sa rozhodol pre vojenskú kariéru. Prvý stupeň vojenského štúdia rozbehol na Vojenskom učilišti v Lipníku nad Bečvou a pokračoval vo Vyškove na Morave. Dôstojníkom z povolania sa stal po ukončení vojenskej školy 1. septembra 1959 s hodnosťou poručíka. Prierez jeho profesijným životom vo vojenskej službe, neustály záujem o sebazdokonaľovanie a odborný rast, z toho vyplývajúce postupné hodnostné povýšenia a mnohé vyznamenania tiež dokazujú aj nasledujúce úseky z jeho života. Bol pridelený k 4. streleckej divízii do Havlíčkovho Brodu. Úspešnú veliteľskú kariéru začal v 7. streleckom pluku v Jindřichovom Hradci, nasledovala tanková čata 8. tankového pluku v Jihlave. V tomto období absolvoval preškoloňovací kurz stredných veliteľov tankového vojska vo Vyškove na Morave a bol povýšený na nadporučíka. Od roku 1963 do roku 1968 študoval na Vojenskej akadémii v Brne, študijný odbor tankový a automobilový a získal akademický titul strojný inžinier. Nasledujúce obdobie vojenskej služby ho už s hodnosťou kapitána priviedlo do Trebišova ako zástupcu veliteľa motostreleckého pluku, neskôr už s hodnosťou majora do Levíc ako zástupcu veliteľa tankového pluku a v roku 1972 do Martina, kde pôsobil v najvyššej veliteľskej funkcii 10. tankového pluku. Po absolvovaní prípravnej školy v Brne na štúdium v zahraničí bol povýšený na podplukovníka a následne študoval od roku 1973 až do roku 1975 na Vojenskej akadémii Generálneho štábu Ozbrojených síl maršala Vorošilova v Moskve. Po návrate do Československa ho čakali funkcie náčelníka štábu tankovej divízie v Táboře a neskôr v Havlíčkovom Brode, kde bol v roku 1976 povýšený do hodnosti plukovníka. Do hodnosti generálmajora ho vymenovali v roku 1982. Ďalšia vojenská služba pokračovala v Trenčíne, kde bol zástupcom náčelníka štábu Východného vojenského okruhu a následne vo februári 1990 bol ustanovený na funkciu náčelníka Správy pre zabezpečenie odchodu sovietskych vojsk z ČSSR na Federálnom ministerstve národnej obrany v Prahe. Zároveň bol náčelníkom Hlavnej správy pozemného vojska Československej armády. Po vzniku samostatnej Slovenskej republiky pôsobil ako zástupca veliteľa a náčelníka štábu pozemného vojska Generálneho štábu Armády SR. Dňa 31. augusta 1997 po splnení podmienok nároku na starobný dôchodok odišiel do výslužby. Dnes pracuje v a. s. Doprastav.

Genmjr. Ing. Svetozára Naďoviča, významného vojenského hodnostára, osobnosť s elitným spoločenským postavením, ale predovšetkým priateľského a srdečného človeka, sme na pôde Akadémie Policajného zboru v Bratislave úctivo privítali dňa 23. septembra 2009 v priestoroch Vedeckej rady A PZ, kde sa zároveň uskutočnilo v poradí už druhé otvorené zasadnutie Katedry verejnej správy a verejných financií A PZ (ďalej len KVSVF). Hlavnými témami podujatia boli dve významné historické udalosti pre Slovenskú republiku a Českú republiku:

41. výročie invázie vojsk Varšavskej zmluvy na územie vtedajšieho Československa v auguste 1968,

18. výročie odo dňa 27. júna 1991, keď posledný vojak Sovietskej armády opustil územie v tom čase ešte Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky².

Genmjr. Ing. Svetozár Naďovič, ako chlapec, ako mladík i ako dospelý muž je jedným zo zužujúceho sa okruhu žijúcich pamätníkov 2. svetovej vojny, tzv. Víťazného februára 1948, tzv. Pražskej jari a udalostí po nich nasledujúcich, ale aj slávnej „perestrojky“ a ďalších významných zmien našej novodobej histórie. Sme veľmi vďační, že si našiel na nás čas a ako hosť 2. otvoreného zasadnutia KVSVF sa s nami podelil o svoje zážitky a skúsenosti z profesionálneho i súkromného života z tohto obdobia. Pripravil si pre nás pútavú prednášku a následnú živú besedu o spomínaných historických udalostiach pod spoločným názvom:

² Posledným sovietskym vojakom, ktorý 27. júna 1991 odletel z územia ČSFR, bol veliteľ Strednej skupiny sovietskych vojsk generálpukovník Eduard Vorobiov. Podrobnejšie: NAĎOVIČ, S. *Čelom vzad!* Bratislava : MO SR. 2004, s. 5 – 6, ISBN 80-88842-74-3.

„Nedôstojný príchod – dôstojný odchod sovietskych vojakov z Československa“

V priebehu zaujímavej prednášky, resp. počas krátkej prestávky, mali možnosť všetci zúčastnení učelia aj študenti prevziať z rúk pána generálmajora ním vlastnoručne podpísané knižné publikácie s osobným venovaním. Išlo o bestseller *Čelom vzad*³ a publikáciu v anglickom jazyku *The Great Withdrawal*⁴ (v preklade Veľký ústup), ktorých autorom, resp. spoluautorom bol pán genmjr. Ing. Svetozár Nad'ovič.

Osobné vystúpenie pána genmjr. Nad'oviča malo veľký úspech, o čom svedčilo aj následné neplánované značné predĺženie besedy, a to z dôvodu mnohých zvedavých otázok, na ktoré zaznela vždy azda úplná odpoveď. Do diskusie sa okrem plk. prof. JUDr. Jozefa Králika, CSc., hlavného hostiteľa a organizátora podujatia zapojili aj ďalší zúčastnení, napr. vedúci oddelenia služobnej činnosti pplk. JUDr. Ferdinand Marczy, asistent katedry súkromnoprávných disciplín kpt. JUDr. Vladimír Marko, asistenti KVSVF por. JUDr. Ladislav Dudor a kpt. Ing. Mária Sabayová, ako aj viacerí zástupcovia početnej študentskej časti akademickej obce. Intenzívne sa diskutovalo o autorských dielach pána genmjr. Nad'oviča a zvlášť veľkú odozvu vyvolali jeho osobné zážitky, rôzne zákulisné informácie o inak jasných historických faktoch a niektoré štatistické údaje o personálnych a materiálno-technických problémoch týkajúcich sa realizácie odsunu sovietskych vojsk. Len pre zaujímavosť z jeho slov vyberáme nasledujúce údaje: „Z územia Československa bolo potrebné zabezpečiť odsun 76 posádok Strednej skupiny sovietskych vojsk s celkovým počtom 73 500 vojakov a 39 921 rodinných príslušníkov, 103 lietadiel, z toho 76 bojových, 173 vrtuľníkov, z toho 146 bojových, 1220 tankov, 18 594 automobilov a len ťažko presne vyčísľiteľné množstvo ďalšieho technického a tylového materiálu⁵.“ Ako prednášajúci tiež uviedol, že zo svojej funkcie jedného z hlavných koordinátorov odsunu sovietskych vojsk z nášho územia mal možnosť vplývať na zaistenie jeho pokojného a korektného priebehu. Veľmi dobre si totiž uvedomoval, že odchádzajúci sovietski vojaci boli len vykonávateľmi politickej vôle vedúcich predstaviteľov Zväzu sovietskych socialistických republík. Týchto chlapcov žiaľ doma nečakali s otvorenou náručou. Naopak, išli do veľkého neznáma. Mnohí z nich boli po návrate dočasne umiestnení v dosť neľudských podmienkach, napríklad v kontaminovaných oblastiach Černobyľu a pod. Zasadou pána genmjr. Nad'oviča aj z tohto dôvodu bolo uskutočňovať realizáciu odsunu tak, aby nezasahoval do ľudskej dôstojnosti sovietskych vojakov. Citujeme tu preto jeho zásadu: „Nekopte do ľudí, ktorí sú na kolenách!“ Pri predstave a vcítení sa do psychického rozpoloženia vojakov v takejto situácii behal mráz po chrbte hádam všetkým a nezanechal nikoho bez reakcie ani pri interpretácii týchto udalostí pánom genmjr. Nad'ovičom v dnešnej dobe a pri našom stretnutí.

V poradí 2. otvorené zasadnutie KVSVF malo rovnako ako 1. zasadnutie veľký úspech a zanechalo u všetkých zúčastnených hodnotné spomienky, z ktorých mnohé sa nám isto trvalo vryjú do pamäti. Učiteľov i študentov obohatilo o nové informácie a poznatky z histórie Slovenskej republiky a vari aj poučilo v usporadúvaní si vlastných hodnôt a priorít v ďalšom priebehu nášho života. A to aj pod dojmom a množstvom spomínaných životných skúseností pána genmjr. Ing. Svetozára Nad'oviča.

Sme presvedčení, že podobné aktivity majú svoje opodstatnenie vo výchovno-vzdelávacom procese na Akadémii Policajného zboru. Keďže zo strany pedagógov aj zo strany študentov je vážny záujem o organizovanie prednášok a besied s osobnosťami

³ NAĐOVIČ, S. *Čelom vzad!* 1. vydanie. Bratislava : MO SR. 2004, ISBN 80-88842-74-3.

⁴ NAĐOVIČ, S., FOERTSCH, H., KARÁCSONY, I., OSTROWSKI, Z. *The Great Withdrawal*. Bratislava : MO SR. 2005, ISBN 80-88842-87-5.

⁵ Podrobnejšie: NAĐOVIČ, S., FOERTSCH, H., KARÁCSONY, I., OSTROWSKI, Z. *The Great Withdrawal*. Bratislava : MO SR. 2005, s. 68 – 75, ISBN 80-88842-87-5.

príbuzných odborov na aktuálne témy, uvažuje KVSVF o zavedení dlhodobejšej tradície takýchto neformálnych stretnutí na našej akademickej pôde aj v budúcnosti. Očakávame totiž ďalšieho host'a 3. otvoreného zasadnutia KVSVF APZ, bývalého primára interného oddelenia Vojenskej nemocnice v Bratislave plk. MUDr. Pavla Vencela, ktorý bol osem rokov osobným lekárom Muammara Kaddáfího.

*npor. Mgr. Kristína Králiková
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Katedra hraničnej a cudzineckej polície
e-mail: kristina.kralikova@minv.sk*

*por. JUDr. Ladislav Dudor
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Katedra verejnej správy a verejných financií
e-mail: ladislav.dudor@minv.sk*